

NEMZETGAZDASÁGI MINISZTERIUM

TERVEZÉSKOORDINÁCIÓÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁRSÁG · GAZDASÁGTERVEZÉSI FŐOSZTÁLY

Közgazdasági kitekintő

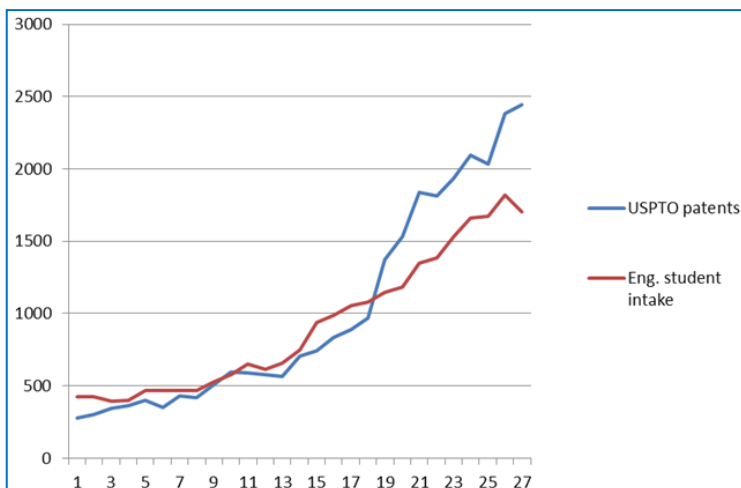
MUNKAERŐPIAC, OKTATÁS

Több innovációhoz vezet-e az oktatás?

A politikai döntéshozók amiatt aggódnak, hogy a nyugati világ feltalálóinak száma apad. A magasabb fokú oktatás emelkedő költségei miatt valóban kiszorulnának az innovatív egyének? Vajon Kína, India és egyéb feltörekvő országok jól teszik, hogy olyan sokat fektetnek a tudományos tantárgyakba? Ezekre a kérdésekre keresik a választ az írás finn szerzői. Állításuk szerint **a feltalálók száma növelhető megfelelő oktatáspolitikával.**

Széles körű konszenzus van abban a tekintetben, hogy **a gazdasági növekedés kulcsa a produktivás fejlesztése.** Abban is egyetértenek a kutatók, politikai döntéshozók, szakértők, hogy **a produktivás az innováció által növelhető.** Így a kérdés az, hogyan növelhető a feltalálók száma? A válaszadás sürgető a közszeaktor jelenlegi finanszírozási nyomása és az egyetemi oktatás emelkedő költségei mellett.

A finn szerzőpáros azt vizsgálta, hogy a **mesterképzésben megszerzett mérnöki diploma okozati összefüggésben áll-e az egyéni amerikai szabadalmak megszerzésével.** A kérdés megválaszolására a szerzők finnországi egyéni szintű adatokat, a finn feltalálók általi amerikai szabadalmak számát és a finn mérnöki oktatásban a 20. század második felében végbement változásokat vizsgálták. A mérnöki tudomány azért szerepelt a szerzők fókuszában, mert egyfelől bőséges bizonyíték áll rendelkezésre annak kapcsán, hogy **a feltalálók gyakran mérnökök;** másrészt **számos feltörekvő ország** – többek között India és Kína is – **jelentős mértékben a mérnöki és természettudományos oktatásba fektetett be.** A cikk íróinak azért esett a választása Finnországra, mert **az OECD országok közül Finnországban a legmagasabb a mérnökök aránya a felsőfokú végzettséggel rendelkező népesség körében.** Továbbá megvalósult az erőforrás alapú gazdaságból az innováció

vezette gazdaságba való átmenet, melyet a **finnek által benyújtott amerikai szabadalmi bejelentések számának két évtizede tartó emelkedése jelez.**

Az ábrán a **finneknek megadott amerikai szabadalmak számát,** valamint a **mesterképzésre felvételt nyert mérnökök számát** láthatjuk. **A két adatsor magasan korrelál egymással, különböző, de azonos hosszúságú időperiódust tekintve.** A szabadalomelnyerés az 1981-2007 közötti időszakra, míg a felvettek száma az 1951-77-ig

terjedő időszakra vonatkozik. **A szerzők szerint az '50-es évektől a '70-es évekig megvalósult oktatáspolitikának lehetett olyan eredménye, amely az 1990-es években realizálódott.**

A szerzők arra jutottak, hogy a feltalálók száma növelhető az oktatáspolitikán keresztül. Számításaik szerint, **ha Finnország nem alapított volna mérnöki egyetemeket a háború utáni időszakban, akkor a finn feltalálók által megszerzett amerikai szabadalmak száma 20 százalékkal kevesebb lenne.** Azonban hozzátesszik, hogy további vizsgálatok szükségesek eredményeik Finnországon kívüli kiterjesztésére.

<http://www.voxeu.org/article/does-education-lead-more-innovation-0>

Megszorítások, munkanélküliség és demoralizáció

A Yale Egyetem közgazdász professzora, Robert J. Shiller szerint **a magas munkanélküliség**, ami manapság Európában, az USA-ban és máshol is tapasztalható, nemcsak a kibocsátási veszteség miatt **tragikus**, hanem **a személyes és morális költségek miatt** is, amelyek azoknál a személyeknél merülnek fel, akik nem tagjai egy dolgozó közösségnek/társadalomnak.

Egyesek szerint a megszorítások javítják a morált. A cikk szerzője szerint vannak olyan megszorító programok, amik valójában ilyen hatással bírnak. De **a fiskális megszorítások**, amikkel manapság Európában (főként a periférián) élnek, **munkanélkülivé teszik az embereket**, az életüket pedig a kirekesztettség és az elutasítás érzésével töltik meg.

Egyesek úgy gondolhatják, hogy a munkanélküliség időt és módot adhat a gondolkodásra, a személyes kapcsolatok helyreállítására, és az alapvető értékekhez való visszatérésre. De a professzor szerint ahhoz, hogy **elégedettséget érezzünk az időnk eltöltésével kapcsolatban**, elkerülhetetlenül szükség van arra, **hogy valami féle munkát végezzünk.**

A Yale Egyetem egy másik professzora, Truman Bewley a „Why Wages Don't Fall During a Recession” című könyvében menedzserekkel készített interjúk alapján arra a következtetésre jut, **hogy a vezetők többsége úgy gondolja, hogy a munkaórák, illetve a fizetések összes dolgozó körében történő csökkentése komoly morális problémákhoz vezetne.** Ugyanakkor, a vezetők úgy vélik, az a „legjobb”, hogyha **a munkahely elvesztése miatti fájdalom csak néhány emberre koncentrálódik, ami nem „terjed át” a többi munkavállalóra.** A munkaadók ugyanis a munkahelyi erkölcsök miatt aggódnak, nem pedig annak a lelkiállapota miatt, aki elvesztette állását. **A szerző szerint ugyanakkor ennek a pár elbocsátott embernek a hangulata egyfajta extern hatásként bizonyára másokat is érint.**

A jelenlegi megszorítások egyáltalán nem építik a morált, ahhoz ugyanis arra van szükség, **hogy a munkavégzésen keresztül az emberek tagjai legyenek egy dolgozói közösségnek, illetve hasznos tagjai a társadalomnak.** Így olyan megszorításokra van szükség, ami munkahelyteremtéshez vezet.

<http://www.project-syndicate.org/commentary/why-austerity-is-bad-for-morale-by-robert-j--shiller>

Miért ilyen sok a fiatal munkanélküli?

Az Economist oldalán megjelent cikk arra keresi a választ, hogy miért ilyen magas a fiatal munkanélküliek aránya? **A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet becslése szerint 75 millió 15-24 év közötti keres állást szerte a világon.** De ez a szám nem tartalmazza azokat, akik egyáltalán nincsenek a munkaerőpiacon. **Az OECD**

országokban 26 millió olyan fiatal van, akik nem részesülnek oktatásban, nincsenek foglalkoztatva, nem vesznek részt semmilyen képzésben. A Világbank becslése szerint a fejlődő országokban 262 millió ilyen fiatal van. Mindent egybevetve, talán a 290 milliót is eléri azon 15-24 évesek száma, akik a munkaerő piacán kívül vannak. Ez közel egynegyede a világ fiatalságának és majdnem annyi ember, mint Amerika lakossága. **Több inaktív fiatal van, mint bármikor is. Miért?**

Ezeknek a fiataloknak egy része azt választja, hogy nem dolgozik. Ennek a 290 milliónak körülbelül az egynegyede dél-ázsiai nő, akik kulturális okokból nem dolgoznak. Vannak 24 év alattiak, akik nem hivatalosan vagy időszakosan dolgoznak. A gazdag országokban a 24 év alattiak egyharmadát becsülik időszakosan foglalkoztatottnak; a fejlődő országokban minden ötödik munkavállalót nem fizetik ki vagy a feketegazdaságban dolgozik.

Ez nem csak a pénzügyi válság eredménye, habár a magyarázat részben ez. A gazdag országokban különösen rosszul érinti ez a fiatalokat: Spanyolországban megduplázódott (20 százalékra) a fiatal munkanélküliek aránya. A fejlődő országokban eközben egy másik problémás tényező a gyorsan növekvő populáció. A legmagasabb fiatalkori munkanélküliség Dél-Ázsiában, a Közel-Keleten és Afrikában van. Van még egy nagyon fontos tényező: a fiatalok képességei és a betöltendő állások közötti eltérés. **Németország például – ahol viszonylag alacsony szintű a fiatal munkanélküliek aránya – nagy hangsúlyt fektet a magas színvonalú szakmai képzésekre, gyakornoki munkára és a kapcsolatokra az ipari szektorral.**

A fiatalkorú munkanélküliség hatása még évekig eltarthat. Azoknak, akik pályafutásukat állás nélkül kezdik, nagyobb valószínűséggel lesz alacsonyabb a fizetésük, és később is állás nélkül maradhatnak. A gazdasági veszteség mellett kimaradhatnak képzésekből, és nem szerzik meg a kellő munkatapasztalatot sem. **Egy becslés szerint a fiatalok munkanélküliségéből származó teljes veszteség egyenértékű volt 2011-ben az európai GDP 1,2 százalékával.** Felismerve ezt a problémát, a kormányok próbálják kezelni ezt a helyzetet a képességek és az állások között. Például Nagy-Britanniában megnövelték a gyakornoki munkát az utóbbi években. Az is bizonyos, hogy a vállalatok többet investálnak a fiatalokba és modernizálják képzéseiket. Az új technika azoknak is oktatási lehetőséget nyújt, akik egyébként a munkaerőpiacon kívül maradnak.

<http://www.economist.com/blogs/economist-explains/2013/05/economist-explains-why-youth-unemployment-so-high>

Bank lending and monetary transmission in the euro area

Mennyire függ a hitelhez való hozzáférés a monetáris politikától? Ez a kapcsolat eltérő-e a banki jellemzők fényében? Az EKB tanulmánya ezekre a kérdésekre keresi a választ Németország, Olaszország, Spanyolország és Franciaország adatait vizsgálva.

<http://www.ecb.int/pub/pdf/scpwps/ecbwp1568.pdf>

Determinants of banking system fragility: a regional perspective

Az EKB kiadványa a regionális bankrendszerek szerepét, illetve annak törékenységét vizsgálja Ázsiában, Európában és Latin-Amerikában.

<http://www.ecb.int/pub/pdf/scpwps/ecbwp1567.pdf>

Innovating for smart growth: Made in Europe - EIB INFO 2-2013

Az Európai Befektetési Bank kiadványa az innovációt állítja a középpontba, vizsgálja a K+F-et, az új technológiákat és termelési folyamatokat, valamint a start-up vállalkozások támogatási, létrehozási lehetőségeit.

<http://www.eib.org/infocentre/publications/all/eib-information-2-2013-n150.htm>

Importing, Exporting and Firm-Level Employment Volatility

A Fed tanulmánya a vállalatok külkereskedelmi kitettségének és a foglalkoztatás volatilitásának kapcsolatát vizsgálja az USA feldolgozóiparára vonatkozó részletes adatok segítségével.

<http://www.federalreserve.gov/pubs/feds/2013/201344/201344abs.html>

2013 report on public finances in EMU

A kiadvány az Európai Monetáris Unió legújabb költségvetési folyamatait mutatja be.

http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2013/pdf/ee-2013-4.pdf